

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobkyně: **SPOLCHEMIE Electrolysis, a. s.**, IČO: 29200181
sídlem Revoluční 1930/36, 400 32 Ústí nad Labem
zastoupená Mgr. Bc. Petrem Šmúlou, advokátem
sídlem Italská 1583/24, 120 00 Praha 2

proti

žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**,
sídlem Kolářská 451/13, 746 01 Opava,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2023, č. j. 6717/1.30/22-3

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou prostřednictvím právního zástupce v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2023, č. j. 6717/1.30/22-3, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem (dále jen „oblastní inspektorát“) ze dne 9. 8. 2022, č. j. 5588/7.30/21-14 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím oblastní inspektorát uznal žalobkyni vinnou tím, že jako zaměstnavatel nesplnila povinnost uloženou v § 102 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), když na pracovišti na úseku plnění železničních cisteren (pracoviště Skladování a distribuce žiravin) provozu Membránová elektrolyza v Ústí nad Labem nejméně ke dni 16. 4. 2020 nevyhledala rizika spojená s propadnutím plastového nástavce do cisterny a jeho vytahováním z cisterny a nepřijala opatření k odstranění těchto rizik, čímž se dopustila přestupku dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“). Za tento přestupek byla žalobkyni uložena podle § 35 písm. b) a § 46 odst. 1 věty první zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), a § 30 odst. 2 písm. d) zákona o inspekci práce pokuta ve výši 200 000 Kč. Dále byla žalobkyni dle § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce 1 000 Kč. Současně navrhla, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit jí náklady soudního řízení.

Žaloba

2. Žalobkyně v žalobě nejprve podrobně popsala řízení před správními orgány, jednotlivá skutková zjištění, její odvolací námitky a jak na tyto námitky reagoval žalovaný v napadeném rozhodnutí. Odmítla, že by na její straně mohlo dojít k jakémukoli porušení povinností, jejichž nesplnění je jí rozhodnutími správních orgánů vytýkáno. Zdůraznila, že v posuzovaném případě chybí protiprávní jednání i příčinná souvislost mezi následkem a jejím postupem při identifikaci rizik na pracovišti stáčení cisteren. Ke spáchání daného přestupku a založení odpovědnosti právnické osoby je přitom dle žalobkyně nezbytné, aby byly mimo jiné naplněny všechny znaky skutkové podstaty, mezi něž patří objektivní stránka přestupku, tj. jednání nebo opomenutí, následek a příčinná souvislost mezi nimi. Ve shodě s doktrínou je přitom jednání příčinou následku pouze tehdy, jestliže by následek bez tohoto jednání nenastal buď vůbec, anebo by bez něho nenastal takovým způsobem, jakým konkrétně nastal. Poznamenala, že správní orgány by si tedy měly vždy při projednávání přestupku klást otázku, zda bylo konkrétní jednání či opomenutí nejvýznamnější příčinou škodlivého následku, který nastal, nebo mohl nastat. Měla za to, že z důkazů provedených ve správním řízení vyplývá, že nejvýznamnější příčinou škodlivého následku bylo zkratovité jednání přítomných zaměstnanců, kteří se rozhodli řešit nevýznamnou technologickou odchylku v procesu plnění cisterny svévolně, zejména pak předáka, který na místě udílel pokyny zcela v rozporu s jemu známými postupy a pravidly a který se později sám bezhlavě pokusil vyprostit zaměstnance, kterého poslal do uzavřeného prostoru cisterny bez ochranných pomůcek, což ho stálo život. Kdyby byl pracovník vybaven alespoň předepsaným zachycovacím postrojem a jištěn na laně, nemuselo ke škodlivým následkům dojít.
3. Zdůraznila, že fatální selhání lidského faktoru bylo zcela zásadní pro ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců. Toto selhání nastalo zcela v mezích již identifikovaných rizik a nebylo jej ve spojení s pádem předmětu do cisterny možno předvídat a pracovat s ním jako s rizikem, jak snad naznačují správní orgány. Byla přesvědčena, že neexistují rizika spojená s propadnutím plastového plnicího nástavce do cisterny a s vytahováním takového předmětu z cisterny, která by nebyla identifikována a na které by žalobkyně nereagovala ve svých interních předpisech a stanovených postupech. Trvala na tom, že s ohledem na činnosti vykonávané na předmětném pracovišti, na popisy pracovních míst, náplň práce předmětných zaměstnanců a na pravidla stanovená vnitřními předpisy žalobkyně pro práci v uzavřených prostorách nemohl by být pád předmětu do železniční cisterny

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

na předmětném pracovišti vyhodnocen jako situace/událost, která jakýmkoliv způsobem ohrožuje bezpečnost zaměstnanců nad rámec již identifikovaných rizik. Nejedná se o rizikový faktor, u kterého lze míru rizika kvantifikovat. Pád předmětu do železniční cisterny je událost, která má přímou vazbu pouze na jakost produktu. Jedná se tedy o technologickou odchylku ve smyslu kvality produktu, nikoliv bezpečnosti zaměstnanců.

4. Konstatovala, že žalovaný nedostatečně definoval nesplnění povinnosti, které se měla žalobkyně dopustit, jelikož opomenul identifikovat konkrétní rizika, která žalobkyně nevyhledala, což je z hlediska definice přestupkového jednání zásadní pro stanovení, zda se jedná o přestupek. Zdůraznila, že princip právní jistoty vyžaduje, aby ten, komu je ukládán trest, neměl naprosto žádnou pochybnost o tom, jakými jednáními naplnil skutkovou podstatu přestupku. Uvedla, že žalovaný neidentifikoval důkazy, které by svědčily pro jeho závěr o tom, že by existovalo nevyhledané riziko spojené s pádem předmětu do cisterny. Dále se žalovaný dle žalobkyně opomenul náležitě vypořádat s provedenými důkazy svědčícími v její prospěch a zkonstruoval v odůvodnění rozhodnutí novou souslednost děje, který měl naplnit skutkovou podstatu přestupku, neboť za nevyhledané riziko snad považoval riziko zcela bezprecedentního jednání zaměstnanců v rozporu s předepsanými postupy a pravidly, a to v rozporu s tím, jak přestupkové jednání definoval v příkazu inspektorát práce.

Vyjádření žalovaného k žalobě

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout a uvedl, že se žalobní námitky z velké části shodují s námitkami uplatněnými ve správním řízení, a proto žalovaný odkázal na odůvodnění napadených rozhodnutí. Konstatoval, že byly zjištěny všechny rozhodné okolnosti a skutečný stav věci. Konstatoval, že v popisu pracovní pozice J. Z. sice byla uvedena povinnost „*Informuje nadřízeného pracovníka o všech odchylkách v průběhu expedice, stáčení a čerpání vnitřním zákazníkům*“, ale zároveň bylo v bodu 6.1. Kontrola čerpání PI 10411/2023/2019 uvedeno: „*Všechny zjištěné závady dle svých možností odstraňuje, větší nedostatky hlásí nadřízenému*“, přičemž k samostatnému odstranění závady spočívající v propadnutí plastového plnicího nástavce do cisterny byla obsluha vybavena ocelovou tyčí s navařeným T kusem. Doplnil, že k propadnutí plastového plnicího nástavce do cisterny došlo v rámci přípravy železniční cisterny k plnění, tedy nikoliv v průběhu, ale ještě před samotným stáčením, které, jak vyplývá z logiky věci, bez tohoto nástavce nebylo možno zahájit.
6. Měl za to, že oblastní inspektorát definoval nevyhledaná rizika žalobkyní, k čemuž odkázal na třetí odrážku na straně 4, poslední odstavec na straně 5 a na první odstavec na straně 7 prvostupňového rozhodnutí. Poukázal na to, že oblastní inspektorát uvedl, že „*v dokladech o vyhodnocení rizik ani v interních předpisech předložených účastníkem řízení ke kontrole nebyla nejméně ke dni 16. 4. 2020 uvedena rizika spojená s propadnutím plastového plnicího nástavce (nebo jiného vzorového předmětu) do cisterny a s jeho vytahováním*“,
7. Nezpochybňoval, že se zaměstnanci žalobkyně dopustili řady pochybení a k této skutečnosti oblastní inspektorát přihlédl. Zdůraznil však, že řízení bylo vedeno o porušení povinnosti žalobkyní, přičemž oblastní inspektorát vycházel zejména z existence pomůcky sloužící obsluze k zachycení a vyndání cizorodých předmětů spadlých do cisterny, jejíž použití žalobkyně tolerovala, z úrovně znalostí zásad bezpečné práce na straně zaměstnanců a z úrovně poznatků zaměstnavatele z vlastní kontrolní činnosti o vybavení předmětného pracoviště, a dospěl k závěru, že pád cizorodého předmětu do železniční cisterny měl být

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

žalobkyní vyhodnocen jako situace, která ohrožuje bezpečnost zaměstnanců. Rizika spojená s propadnutím plnicího nástavce do cisterny a s jeho vytahováním tak podle názoru správních orgánů byla možno předvídat předem. Konstatoval, že žalobkyni je vytýkáno, že nesplnila povinnost uloženou § 102 odst. 3 zákoníku práce, neboť nevyhledala rizika a nepřijala opatření k jejich odstranění. Protože smyslem ustanovení ukládajících povinnosti na úseku bezpečnosti práce je zejména předcházet ohrožení či porušení tak významných chráněných zájmů jako lidský život a zdraví, uvedl inspektorát práce k významu a rozsahu následku přestupku, že žalobkyně jako účastník řízení „*nesplněním své povinnosti ohrozil životy a zdraví svých zaměstnanců plnicích pracovní úkoly na předmětném pracovišti, kde dne 16. 4. 2020 došlo ke smrtelnému a závažnému pracovnímu úrazu, zároveň však konstatuje, že účastník řízení nebyl jediným, kdo porušil svou povinnost, přičemž posouzení míry zavinění zaměstnanců zúčastněných na události dne 16. 4. 2020 není předmětem tohoto řízení*“. Podle názoru žalovaného nelze z výše uvedeného činit závěr, že by žalobkyni bylo vytýkáno to, že způsobila smrt jednoho a újmu na zdraví druhého zaměstnance. Dále uvedl, že zjišťování příčin a okolností pracovních úrazů prováděl inspektorát práce pouze v rámci kontroly, ale toto nebylo předmětem navazujícího přestupkového řízení, takže předmětem řízení nebylo ani prokázání příčinné souvislosti mezi nesplněním povinnosti účastníka řízení a vznikem pracovních úrazů. Předmětem řízení bylo řešení otázky, zda žalobkyně splnila, či nesplnila povinnost uloženou § 102 odst. 3 zákoníku práce.

Jednání soudu

8. Při jednání soudu konaném dne 17. 12. 2024 právní zástupce žalobkyně zdůraznil, že žalobkyni hluboce zasáhla tragédie, která se stala dne 16. 4. 2020. Byl však toho názoru, že žalobkyně vyhledala veškerá rizika na předmětném pracovišti a upravila je v interních předpisech. Pokud by zaměstnanci dodrželi interní předpisy žalobkyně, pracovní úrazy by se nestaly.
9. Pověřená pracovnice žalovaného uvedla, že správní orgány nejsou oprávněny hodnotit odpovědnost za pracovní úrazy. Zdůraznila, že žalobkyně ignorovala situaci, která byla způsobena tím, že její pracovníci požívali tyč s navařeným T kusem.

Posouzení věci soudem

10. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobkyně uplatnila v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobkyně je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, včetně prekluze daňové povinnosti, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
11. Po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že „*z odůvodnění rozhodnutí*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). V této souvislosti soud dodává, že po odvolacím orgánu nelze požadovat, aby se vyslovil ke každé větě uvedené v odvolání; plně postačí, pokud z jeho rozhodnutí bude zřejmé, na základě jakých skutečností rozhodoval a jakými úvahami se řídil (blíže srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 As 13/2007-100).

13. Těmto požadavkům na odůvodnění rozhodnutí žalovaný v projednávané věci podle názoru zdejšího soudu dostál, neboť v napadeném rozhodnutí srozumitelně popsal, z jakých skutkových a právních okolností vycházel, jakými úvahami byl při svém rozhodování veden a proč neakceptoval jednotlivé odvolací námitky. Žalovaný tedy jednoznačně a srozumitelně vysvětlil, proč námitky žalobkyně neshledal důvodnými. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného je rovněž v souladu s výrokem daného rozhodnutí a ani jednotlivé části rozhodnutí nejsou vnitřně rozporné.
14. Žalobkyně obecně namítala, že se žalovaný opomenul náležitě vypořádat s provedenými důkazy svědčícími v její prospěch a zkonstruoval v odůvodnění rozhodnutí novou souslednost děje, který měl naplnit skutkovou podstatu přestupku. Soud k takto nekonkrétně formulované námitce taktéž obecně uvádí, že se jak oblastní inspektorát, tak žalovaný zabývali všemi žalobkyní předloženými listinami (zejména s jednotlivými pracovními instrukcemi a bezpečnostními předpisy žalobkyně) a řádně se s nimi v odůvodnění svých rozhodnutí vypořádali. Soud tak nemůže souhlasit s tím, že by správní orgány pominuly nějaký důkaz předložený žalobkyní. Není pravdou ani to, že by správní orgány vytvořily novou souslednost děje, která měla naplnit skutkovou podstatu přestupku, neboť skutková podstata děje, jak jej popsaly správní orgány, odpovídá obsahu předloženého správního spisu a v něm založených podkladech, z nichž správní orgány vycházely. Soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí není nepřezkoumatelné.
15. Soud podotýká, že není sporu o tom, jak došlo dne 16. 4. 2020 k pracovním úrazům na pracovišti žalobkyně na úseku plnění železničních cisteren (pracoviště Skladování a distribuce žiravin) provozu Membránová elektrolyza v Ústí nad Labem. Tohoto dne pracovali na předmětném pracovišti tři zaměstnanci žalobkyně, a to předák J. Z. a P. R., kteří plnili autocisterny, a R. V., který plnil železniční cisterny. Asi v 11:30 hodin začal pan V. připravovat železniční cisternu k plnění 45% KOH (cisterna byla vrácena od zákazníka s nevyčerpaným zbytkem cca 400 kg roztoku louhu, tj. výška hladina v cisterně byla asi 10 cm). Při této činnosti spadl panu V. do cisterny asi 170 cm dlouhý plastový plnicí nástavec opatřený závěsnými háky, o čemž informoval pana Z. Po opakovaných neúspěšných pokusech vyjmout tento nástavec ocelovou tyčí s navařeným T kusem přinesl pan Z. kovový žebřík, který vložil do průlezu cisterny a určil P. R. k sestoupení do cisterny pro nástavec, přičemž na jeho dotaz, zda si má obléct zachycovací postroj, odpověděl pan Z. záporně. Pan R. vybavený jen pro standardní činnost na pracovišti a bez zajištění sestoupil do vnitřku cisterny a krátce na to upadl na dno cisterny na vestavěné trubky a do zbytku louhu. Protože se pan R. přestal hýbat a nereagoval na volání ostatních pracovníků, rozhodl se pan Z. rovněž bez vhodných ochranných pomůcek a zajištění vlézt do cisterny na pomoc P. R.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Po sestoupení do cisterny a při nazvednutí pana R. a snaze přiblížit jej k žebříku, pan Z. rovněž upadl. Když pan V., který stál na tělese cisterny, viděl, že i pan Z. v cisterně bez zjevné příčiny zkolaboval, přivolal v 11:50 hodin z nedalekého velínu pomoc. Po příjezdu hasičské jednotky na místo v 11:53 hodin byl poté ve 12:01 hodin vyproštěn pan Z., pan R. ve 12:03 hodin. U pana Z. byla následně konstatována smrt, panu R. bylo poskytnuto prvotní ošetření a následně byl vrtulníkem transportován do popáleninového centra v Praze, odkud byl dne 15. 5. 2020 propuštěn do domácího ošetřování. Při zásahu byli dále zraněni tři příslušníci zasahující hasičské jednotky. Dodatečným měřením byl uvnitř cisterny zjištěn podkritický obsah kyslíku (8 až 12 %), což vedlo k tomu, že zaměstnanci po sestupu do cisterny ztratili vědomí. Zákazník BASF, od něž se cisterna vrátila, vyrovnával tlak uvnitř cisterny k zamezení deformaci cisterny s tlakem v jeho přijímacím zásobníku tím, že do cisterny zaváděl dusík.

16. Soud předně zdůrazňuje, že správní orgány nepopíraly, že tři zaměstnanci žalobkyně, kteří byli přítomni výše popsané události dne 16. 4. 2020, se dopustili závažných pochybení, která vyústila ke smrtelnému a závažnému pracovnímu úrazu. Pochybení daných zaměstnanců však nebyla předmětem daného přestupkového řízení.
17. Podle závěrů správních orgánů se žalobkyně dopustila přestupku podle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce, kterého se právnická osoba dopustí tím, že nedodrží povinnosti při zajišťování bezpečnosti práce stanovené v § 101 až 103 zákoníku práce. Podle § 102 odst. 3 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle zvláštního právního předpisu.
18. Rozsah skutkových zjištění tedy byl dán § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce tak, že šlo o posouzení, zda žalobkyně dodržela povinnosti při zajištění bezpečnosti práce.
19. Pro posouzení, zda byly naplněny znaky skutkové podstaty přestupku dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce, je tak nutné přistoupit především ke zkoumání, do jaké míry byla naplněna objektivní stránka tohoto přestupku, tj. jednání jako projev vůle ve vnějším světě, kterým došlo k porušení povinností, tudíž, zda žalobkyně „zajistila“ či opačně „nezajistila“ přijetí opatření potřebných k prevenci rizik na úseku bezpečnosti práce, ačkoli k tomu má povinnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 6. 2010, č. j. 6 Ads 171/2009-60).
20. Soud dále podotýká, že přestupek dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce je založen na objektivní odpovědnosti přestupce. Koncepce objektivní odpovědnosti přestupku neklade povinnost správním orgánům zkoumat zavinění odpovědné právnické osoby, tedy zkoumat a prokazovat naplnění psychického vztahu pachatele ke svému jednání. Porušením nebo nesplněním povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě je porušen zájem společnosti, je naplněna objektivní stránka přestupku a k vyvození odpovědnosti za takový přestupek postačí prokázání těchto porušení. Dodržování uvedených povinností na úseku bezpečnosti ochrany a zdraví při práci je zákoníkem práce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

uloženo přímo zaměstnavateli. Tato koncepce odpovídá principu, který nastolila harmonizační směrnice Rady ES 89/391/EHS ze dne 12. 6. 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, která v článku 5 odst. 1 stanoví, že zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců s ohledem na všechna hlediska týkající se práce. Zákon o inspekci práce ve srovnání s jinými předpisy (např. zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti) ve svých ustanoveních neumožňuje právnické osobě zprostit se odpovědnosti za přestupek. Byť se jedná o tvrdý dopad právní normy do právní sféry zaměstnavatele, je na tomto místě nutno poukázat na to, že objektem skutkové podstaty těchto přestupků je zájem na ochraně zdraví a bezpečnosti zaměstnanců.

21. Objektivní odpovědnost za přestupek dle zákona o inspekci práce zabraňuje, aby se zaměstnavatel zbavoval či na zaměstnance přenášel povinnosti mu uložené právními normami. Tomuto náhledu přisvědčuje i již výše zmíněná harmonizační směrnice, která v článku 5 odst. 3 stanoví, že povinnostmi zaměstnanců v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci není dotčena zásada odpovědnosti zaměstnavatele. Soud konstatuje, že pro vyvození odpovědnosti za přestupek není rozhodující zkoumání příčin pracovního úrazu. Pro naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku musí být prokázána jejich objektivní stránka, tj. jednání žalobkyně. Díkce zákonných ustanovení nedává prostor žalobkyni k tomu, aby poukazem na příčiny pracovního úrazu popřela své delikttní jednání, bylo-li správními orgány spolehlivě prokázáno.
22. Z konstrukce právní úpravy je tedy zcela zřejmé, že je odpovědností zaměstnavatele za přijetí určitého opatření k ochraně zdraví a bezpečnosti jeho vlastních zaměstnanců a k prevenci rizik na jejím pracovišti. Tuto povinnosti konkretizuje, pokud jde o prevenci rizik, § 102 odst. 1 zákoníku práce, podle něhož zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům. Pro úplnost je možno uvést, že podle odstavce druhého se prevencí rizik rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik. Odstavec čtvrtý tuto úpravu doplňuje v tom směru, že není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první vede zaměstnavatel dokumentaci.
23. Soud upozorňuje na odpověď žalobkyně na výzvu k součinnosti ze dne 13. 7. 2020, ve které žalobkyně sdělila, že *„ocelová tyč k vytahování (navařený T-kus) slouží jako pomůcka obsluhy Nové čerpací stanice k zachycení a vyndání cizorodých předmětů (např. plnicí nástavec, nabírací vzorkovnice, přilba, atd.) výjimečně spadlých do železniční cisterny. Vyrobená byla vlastní strojní údržbou úseku Anorganika. Přesné datum výroby nám není známo, dle dostupných informací se T kus používal v podstatě od začátku provozování Nové čerpací stanice, s určitostí se jedná o více než 5 let. Kdo výrobu zadal, nejsme schopni určit a nemůžeme vyloučit, že bylo zadáno předákem panem Z.“*
24. Soud zdůrazňuje, že v dokumentaci pro vyhodnocení rizik předložených žalobkyní nejsou jakákoliv rizika spojená s pádem předmětu do železniční cisterny a tím i s jeho vytažením obsažena. Sama žalobkyně konstatovala, že k pádům předmětů do železniční cisterny výjimečně před inkriminovanými pracovními úrazy docházelo, a také si k tomuto účelu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

sama vyrobila tyč s navařeným T kusem, jehož používání žalobkyně tolerovala, aniž by jakkoli upravovala použití této pomůcky v interních předpisech. Je tudíž zcela správná úvaha správních orgánů, že nebezpečí propadu předmětů do železniční cisterny bylo žalobkyni známo, avšak toto riziko nebylo nijak vyhodnoceno a nebyla přijata žádná opatření k odstranění tohoto rizika souvisejícího s propadnutím předmětů do železniční cisterny. Takové opatření žalobkyně přijala až poté, co došlo dne 16. 4. 2020 k předmětným úrazům zaměstnanců. Tímto přijatým opatřením bylo mimo jiné to, že se k plnicímu nástavci přidělala rozšiřující ucha, čímž bylo nově riziko pádu tohoto předmětu do železniční cisterny minimalizováno a kdyby žalobkyně vyhledávala nebezpečné činitele pracovního prostředí, stejné opatření by bylo již přijato i před pracovními úrazy nastalými dne 16. 4. 2020. To mimo jiné znamená, že uvedené riziko existovalo, jen nebylo žalobkyní identifikováno a aplikováno účinné opatření.

25. Z odpovědi na výzvu k součinnosti ze dne 13. 7. 2020 je též zřejmé, že si žalobkyně byla vědoma nebezpečí možného pádu cizorodých předmětů do cisterny již před událostí nastalou dne 16. 4. 2020, protože si k tomuto účelu před více než pěti lety před pracovními úrazy pana Z. a pana R. vytvořila sama ocelovou tyč s navařeným T kusem, ale riziko plynoucí z tohoto nebezpečí nevyhodnotila a nepřijala dostatečně účinné opatření. Propadnutí plnicího nástavce a jiných cizorodých předmětů bylo nebezpečným činitelem, jehož riziko bylo třeba nejprve stanovit, přičemž že se jednalo o značné riziko (kombinace pravděpodobnosti a závažnosti), je zřejmé z úrazů pana Z. a pana R.
26. Soud neshledává žádný důvod k tomu, aby v Hodnocení pracovních rizik nemohlo být žalobkyní stanoveno, jak má obsluha čerpací stanice postupovat v případě vytahování předmětů spadlých do železniční cisterny, k nimž občas na předmětném pracovišti docházelo, tyčí s navařeným T kusem, a zejména pokud se obsluze nepodaří cizorodý předmět ze železniční cisterny vytáhnout. V této souvislosti lze upozornit i na strany 3 a 4 námitek žalobkyně proti protokolu o kontrole, ve kterých žalobkyně popsala, že pokud obsluha *„předmět nevyndala pomocí tyče s navařeným T kusem, byla cisterna odeslána na vymývárnu cisteren a po vymytí byl předmět z cisterny vyndán. Pokud předmět spadl do plné cisterny, byla cisterna odeslána k zákazníkovi s tím, že uvnitř je cizí předmět např. vzorkovnice a po návratu cisterny byla opět odeslána na vymývárnu cisteren a po vymytí byl předmět z cisterny vyndán“*. Tento žalobkyní popsaný postup mohl být právě obsažen jako opatření k odstranění rizika souvisejícího s propadnutím plnicího nástavce do cisterny (či jiného cizorodého předmětu) a zejména rizika, že se obsluze čerpací stanice nepodaří tento předmět vyndat pomocí tyče s navařeným T kusem, jehož použití žalobkyně na daném pracovišti dlouhodobě umožňovala.
27. Podle zákoníku práce je po zaměstnavateli vyžadováno vynaložit veškeré úsilí, které lze rozumně požadovat k odstranění či minimalizaci rizik. Rozhodné pro posouzení je zvážení konkrétní povahy rizik, které danou činnost provázejí, jejich možných následků, pravděpodobnosti, že nastanou, a dostupnosti a nákladnosti prostředků, jak je eliminovat či minimalizovat. Možnost eliminovat riziko pádu plnicího nástavce do železniční cisterny zde existovalo, protože bylo možno mimo jiné plnicí nástavec rozšířit o postranní výběžky, které zajistí, že nástavec do cisterny nepropadne. Úkolem žalobkyně jako zaměstnavatele tedy bylo podle zákoníku práce, aby v konkrétních podmínkách tohoto provozu uskutečňovala takové úpravy pracovních postupů, metod a užití ochranných pomůcek tak, aby úraz tohoto typu vůbec nenastal. A ty možnosti existovaly, neboť sama žalobkyně je našla. Je pravdou, že některé situace se předvídat nedají, nicméně to není tento případ,

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

protože žalobkyně si vytvořila sama ocelovou tyč s navařeným T kusem a po události ze dne 16. 4. 2020 plnicí nástavec vhodně upravila tak, aby již více do cisterny nepropadl. Lze uzavřít, že riziko propadnutí plnicího nástavce do cisterny objektivně existovalo, žalobkyní však nebylo identifikováno a ta ani neaplikovala účinné opatření. Toto riziko bylo jak oblastním inspektorátem, tak žalovaným řádně popsáno. Nelze proto souhlasit se žalobkyní v tom, že by oblastní inspektorát neidentifikoval konkrétní riziko.

28. Je pravdou, že v popisu pracovní pozice J. Z. byla uvedena povinnost: *„Informuje nadřízeného pracovníka o všech odchylkách v průběhu expedice, stáčení a čerpání vnitřním zákazníkům“*, nicméně v pracovní instrukci v bodu 6.1. Kontrola čerpání PI 10411/2023/2019 je stanoveno: *„Důležitá je s ohledem na čerpaný produkt kontrola těsnosti všech potrubních tras v průběhu čerpání, včetně stavu armatur, chodu čerpadel a čistoty plněných cisteren. Všechny zjištěné závady dle svých možností odstraňuje, větší nedostatky hlásí nadřízenému“*, přičemž k samostatnému odstranění závady spočívající v propadnutí plastového plnicího nástavce do cisterny byla obsluha vybavena ocelovou tyčí s navařeným T kusem, kterou používala dlouhodobě k vyjmutí cizorodých předmětů ze železniční cisterny. Nelze tak konstatovat, že by jak popis pracovní pozice pana Z., tak i výše uvedená pracovní instrukce odstraňovala nebezpečí související s propadnutím a následným vytažením propadlého plnicího nástavce do železniční cisterny.
29. Dále je nutné poukázat na to, že pan R. a pan V. uvedli, že jim na školeních nikdo neřekl, že nemají vstupovat do prázdných cisteren. Je pravdou, že pracovní instrukcí PI/44411/2028/2016 bylo žalobkyní obecně upraveno, že vstupovat do jakéhokoliv zařízení (kotle, reaktory, kádě, pece, zásobníky, cisterny a nádrže apod.) a do prostorů pod úrovní terénu (výkopové jámy, studny, kanalizace, kanalizační jímky, kanalizační šachty, kanály, žumpy, instalační šachty apod.) je dovoleno pouze na základě povolení a po splnění v něm stanovených preventivních bezpečnostních a protipožárních opatření a že před vstupem do uzavřených nádob a prostorů pod úrovní terénu je nutno se přesvědčit, zda ovzduší uvnitř těchto prostorů není závadné pro dýchání a neobsahuje hořlavé a výbušné látky. Soud za této situace souhlasí s oblastním inspektorátem, že samotné stanovení podmínek pro vstup do zařízení zcela neodstraňovalo nebezpečí, že zaměstnanci některou nebo více podmínek nedodrží, a to zvláště za situace, kdy měli velmi nízké povědomí o tom, že nesmí vstupovat do zařízení zahrnující i železniční cisterny. Lze poukázat na to, že žalobkyně v Hodnocení pracovních rizik (instrukce PI/44411/2021/2016.) identifikovala některá nebezpečí vyplývající z nesprávné či dokonce zakázané činnosti zaměstnanců, a to např. u subsystému elektrická zařízení – úraz elektrickým proudem v případě *„vytržení přívodní šňůry nešetrnou, nežádoucí nebo zakázanou manipulací pracovníky“*. Obdobným způsobem mohla žalobkyně na základě vlastní kontrolní činnosti a z ní vyplývajících poznatků o vybavení předmětného pracoviště a o velmi nízké úrovni seznámení zaměstnanců s tím, že nemají vstupovat do uzavřených prostor cisterny, identifikovat nebezpečí spočívající v tom, že se obsluze nepodaří vyjmout propadlý plnicí nástavec nebo jiný cizorodý předmět pomocí ocelové tyče s navařeným T kusem a že se jej obsluha může pokusit vyjmout jiným i nedovoleným způsobem; a pro toto riziko stanovit správný postup, který by co nejméně ohrožoval zdraví a život zaměstnanců žalobkyně.
30. Soud v této souvislosti upozorňuje i na Zprávu vyšetřovací komise ze dne 25. 5. 2020, kterou ustanovila žalobkyně pro účely vyšetření příčin událostí nastalých dne 16. 4. 2020 a ve které jsou v části 7 obsaženy body 3 a 4 organizačních opatření. Podle bodu 3 je třeba dle vyšetřovací komise zdůraznit *„ve všech PI pro manipulační pozice (ŽC/AC) exaktní zákaz*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

vstupu do cisteren vložení následujícího zvýrazněného textu: „**Zákaz vstupu do cisteren, bez vystavení formuláře „Povolení“ a splnění v něm stanovených opatření (OOPP, měření ovzduší, zajištění vstupujících pracovníků atd. viz kap. 3.7.4. PS 9024)**“. Z uvedeného plyne, že i vyšetřovací komise ustanovená žalobkyní nepovažovala obecné vymezení podmínek pro vstup do jakéhokoli zařízení jako zcela dostačující pro předmětné pracoviště. Lze poukázat i na bod 4 organizačního opatření vyšetřovací komise, která v tomto bodu uvedla, že na „základě výstupu šetření úrazového děje zpracovat do PI 2021 Hodnocení pracovních rizik možného ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců nově identifikovatelné riziko udušení (nedostatek kyslíku) uvnitř cisteren pro pracoviště expedice ME.“ I z tohoto bodu je dle soudu patrné, že žalobkyně i dle přesvědčení vyšetřovací komise ke dni 16. 4. 2020 nevyhledala všechna rizika na předmětném pracovišti.

31. Argumentace žalobkyně, že učinila k prevenci rizik vše, co od ní bylo možno požadovat, postrádá pevný základ. Nejprve je nutno zopakovat, že odpovědnost za daný přestupek je v zákoně o inspekci práce pojata jako odpovědnost objektivní. Samozřejmě objektivní odpovědnost nelze zaměňovat s odpovědností absolutní. Nebylo by možné zjednodušeně argumentovat tak, že jestliže se stalo neštěstí, pak to samo o sobě je již dostatečným důkazem o tom, že právnická osoba své povinnosti zanedbala. Takový pohled by opomíjel možnost nepředvídatelného zásahu vyšší moci (např. náhlá povodeň, neočekávatelná vada materiálu) a omezené množství informací, které bývají zpravidla k dispozici v době před neštěstím. V daném případě však žalobkyně mohla identifikovat nebezpečí související s propadnutím a následným vytažením propadlého plnicího nástavce do železniční cisterny. Nejde tak hovořit o tom, že by propadnutí plnicího nástavce a následné jeho vyjmutí ze železniční cisterny bylo nepředvídatelným zásahem vyšší moci (např. neočekávatelnou vadou materiálu). Ba naopak, žalobkyně své povinnosti zanedbala, protože možnost eliminovat riziko pádu plnicího nástavce do železniční cisterny, jak je již výše uvedeno, objektivně existovalo a bylo objektivně třeba k prevenci vzniku možných pracovních úrazů.
32. Pro posouzení odpovědnosti za předmětný přestupek je zcela irelevantní názor žalobkyně, že pád předmětu do železniční cisterny je událost, která má přímou vazbu pouze na jakost produktu, a jedná se tedy o technologickou odchylku ve smyslu kvality produktu. Soud nehodlá polemizovat se žalobkyní v tom, jak pád plnicího nástavce do roztoku louhu draselného ovlivní či neovlivní kvalitu této sloučeniny, nicméně pro projednávanou věc je podstatné to, že riziko související s propadnutím a následným vytažením propadlého plnicího nástavce do železniční cisterny žalobkyně nevyhledala a tím naplnila znaky přestupku dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce.
33. Je třeba zdůraznit, že u přestupku dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce jde o tzv. ohrožovací přestupek, postihováno je už jednání, které vyvolává hrozbu nežádoucího zásahu do chráněného zájmu (poruchového následku), nikoli až takové, které do chráněného zájmu přímo zasahuje (tj. způsobuje poruchový následek). V posuzované věci byla naplněna objektivní stránka tohoto přestupku, tj. jednání žalobkyně, kterým nezajistila přijetí opatření potřebných k prevenci rizik. Byly tedy splněny všechny znaky skutkové podstaty daného přestupku, tedy i objekt (ochrana zdraví a života zaměstnanců) a příčinná souvislost. Není tak důvodná námitka žalobkyně, že nebyly naplněny znaky skutkové podstaty daného přestupku.
34. Pokud jde o obecné tvrzení žalobkyně, že žalovaný či oblastní inspektorát měli popsat souslednost skutkového děje v rozporu s tím, jak přestupkové jednání definoval v příkazu inspektorát práce, soud uvádí, že výrok I. příkazu ze dne 6. 4. 2021, č. j. 5588/7.30/21-4, i

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

výrok I. prvostupňového rozhodnutí jsou naprosto shodné. Zároveň je z napadeného rozhodnutí zřejmé, že se žalovaný s výrokem I. prvostupňového rozhodnutí ztotožnil a že souhlasil se skutkovými zjištěními a právními závěry oblastního inspektorátu. Tato námitka je proto nedůvodná.

35. S ohledem na dříve uvedené skutečnosti tak soud uzavírá, že žaloba není důvodná, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. výrokem I. rozsudku zamítl.
36. Současně soud dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. výrokem II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti podle obsahu správního spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 17. prosince 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D., v. r.
předseda senátu